

Politiszkos žinios.

Amerika.

Parsidavimų pado urėd-
ninkų ir parsidavimų St. Lou-
iso miesto urėdinkų dabar
tirinėja. Teisysbės kaltus su-
arėstuoja, pašalina nuo urė-
dų, bet kas gali užtikrinti,
kad ant vietos pašalintų pa-
teks teisingesnį ir dorėnų?
Parsidavimų laikai buvo ir
Europoj: didžiausieji jie savo
laiką buvo Italijoje, ypač gi
buvusiojo popiežiaus viešpa-
tystėje, kur už pinigų galima
buvo viską padaryti. Ir da-
bar Europoj pasitaiko parsi-
davimų urėdinkų, bet Ameri-
koj jie priima formą suor-
ganizuoto išnaudojimo. Nu-
baudimai kelių kaltų ne iš-
naikis parsidavimų, kadangi
jie paprastai ne greitai apsi-
reiškia, valdžios gali bausti
parsiduodančius urėdinkus
taisyk, kada parsidavimai per-
daug pasigarsina, o parsidu-
danti juk nesigirs su parsi-
davimais, toki darbai ilgai
gali but užlepti ypač, kad
pagal tiesas: ne vien imantis
pinigų urėdinkas turi but
nubautas, bet teisingi ir tas,
kuris stengiasi urėdinką pa-
pikyti. Suprantama todėl,
kad abidvi pusės turi slėpti
ne gražų biznį, pašaliniai ne
greitai apie tokius biznius ga-
li dazinti. Ant išaukinimo
parsidavimų reikia perkeisti
visą rinkimų būdą, išaukinti
su visu ypač pirkinėjam bal-
sų laike rinkimų. Už pirk-
tus balsus teisingas žmogus
ne panors teisingi priimti, ant
urėdų patenka todėl ne visi-
da teisingi žmonės, o toki
pagalba ant mažesnių urėdų
priima dar menkesnės dorė-
kos vertės politikierius ir jų
proteguojamus. Amerikos
urėdai jau gana pagarsėjo
sviete menka dora savo urė-
dinkų. Kad tą reikia taisyti,
visi žino, bet nežinia, kaip
urėdus nuo neteisings urė-
dinkų išliuosuoti, jeigu juo-
se gal daugiau yra ypatų ma-
žiausiai pasiančių ant doros
prisykymų. Sudai gali nu-
bausti dalį kaltų, valdžios
gali nuo vietų pašalinti tik
tuos, kurie ne mokojo savo
peiktinų darbų užlepti, o
ant urėdų visgi pasilikę da-
giau neteisings, tik išmin-
tingesnių, kurie teip mokės
savo nusidėjimus paslepti,
kad jų ne tirinėtojai susekti
neįstengs. Savo laike vienas
Maskolijos caras prisakė vi-
duose Maskolijos urėduose tik
seniai pasimirę urėdinkai
ne ima kysių, o kol buvo tarp
gyvų ir jie juos emė; norint
todėl išpildyti caro prisaky-
mą, atseiti urėdaryti visus
urėdus, ne butų kam atlikti
ne reikalingiausių darbų,
viešpatystė likty visai be urė-
dinkų. Perstaičius aiskiai
visą dalykų stovį, ir caras su-
prato, kad Maskolijoje ne ga-
lima urėdų išvalyti nuo iman-
čių kysius urėdinkų ir Ho-
vesi nuo ministerio reikalavė
ne galimo. Teip jau sunku
išvalyti Amerikos urėdus.
Jeigu čia ateitų praša-
linti nuo vietos parsidu-
dančius urėdinkus, gal teip-
jaun kaip ir Maskolijoje,
reiktų urėdus uždaryti, ka-
dangi iš Amerikos urėdinkų
daugumas ne tautai, bet
vien pralobėliams tarnauja
ir žinoma, ne dykai. Dabar
valdančios Amerikoje kapita-
listų partijos ne pakels doros
urėdinkų, kadangi kapita-

listams daug parankiau, jeigu
urėdinkus galima papikyti:
kapitalistai juk tankiausiai
mynioja tiesas, jeigu jos ko-
kiu nors būdu juos rašioja,
jeigu gal numazinti pelną;
Maskolijoje urėdinkai carui
ir valdžiai tarnauja, Ameri-
koj kapitalistai.
Republikonai pietinių šte-
tų smarkiai užsiuola ant
prezidento Rooseveltto už jo
neva didelį pralankumą neg-
rams ir draugavimą su jais,
už paskyrimą kelių žemesnių
urėdų negrams, ypač kad ant
jų tykojo jau baltveidžiai re-
publikoniskieji politikieriai.
Dėl to pralankumo negrams
republikonai pietinių šte-
tų, ypač negalinti ant negro kai-
po ant žmogaus žiūrėti, gali
pasitraukti iš partijos, o tą-
syk per ateinančius rinkimus,
jeigu tik geriau susiorgani-
zuos, gali pereiti demokratai;
negrai Rooseveltui ne pagel-
bės, kadangi pietinių šte-
tiedariai gali su visu atimti
negrams balsavimo tiesas.
Ant galo Roosevelt negrams
ir nieko gero ne padarė, ne
įstengia apginti jų nuo lyn-
ų ir kitokių skriaudų iš pu-
sės baltveidžių. Demokratai
gali tą visą neprilankumą ne-
grams baltveidžių dalį patruk-
ti į savo pusę ir tokiu būdu
galėtų apsilpnuti republiko-
nų partiją.
Europoj vis daugiau atsi-
randa viešpatysčių, už dide-
lius Amerikoje miltus, uždėtus
ant Europos išdirbimų, norin-
čių užmokėti Amerikai tokius
jau miltus. Didesnius miltus
ypač ant Amerikos tavorų
rengia Vokietijoje; Prancu-
zijoje jau žymiai miltai likosi
pakelti ir randas per laikra-
sius pagarsino, kad miltai
bus sumažinti vien tasyk, jei-
gu Amerika numazis miltus,
kokius dabar ima už atgabi-
namus į Ameriką Prancuzijos
išdirbimus. Austrijoje ir Ita-
lijoje fabrikantai nuo seniai
reikalauja padidinti miltų
ant Amerikos tavorų. Jei-
gu visi kraštai Amerikai užsi-
mąns atlyginti, tai pasiro-
dys, kad šalininkai didelių
miltų Amerikai didelės na-
udos ne atgabeno. Jeigu Euro-
pa tik taptų uždaryta Ameri-
kos prekystai, visa teip gar-
binama republikoniskų poli-
tikierių neva gerovė išnyktų
dėl greičiau, negu apsirėškė,
kadangi 80% išgabenamų iš
Amerikos tavorų eina į Euro-
pą. Tautos mat viena kitai
dovanų ne davinėja, bet už
piktą piktą užmoka. Ame-
rika, sunkindama prekystą
begėdžias miltus kitiems
kraštams, turi sulaukti to,
kad ant galų galo kiti atmo-
kės jai tuos pačius. Rodo-
tistai apgyventiems kraš-
tams, kaip Vokietijai, Belgi-
jai, Anglijai nepretenka duo-
nos; ta nepreteklių vienog
gal uždengti angliskos ko-
lonijos, Argentina ir Masko-
lija. Jeigu tik Europos vieš-
patystės įstengyt susiprasti,
ant syk Europa galėtų but
uždaryta Amerikos prekystai,
o tas tuojaus priverstų Ame-
rikos politikierius mažinti
miltus ant Europos išdirbi-
mų ir melsti, kad ir Europos
viešpatystės tą patį padarytų
su Amerikos tavorais. Ne už-
tenka mat išdirbti dang tavorų,
bet reikia ir turėti vietas,
kur tuos tavorus galima par-
duoti.

svetimų kraštų prekystai, bet
ne dabar, tik po šesiu metų,
kada čia išsiviešpataus ge-
resnės sanlygos; dabar gi
Maskolija turinti iš Mandžu-
rijos išvyti visus svetimtau-
čius, ypač amerikonus ir ang-
lijonus, kadangi buk jų įtri-
gos nedaleidžia išsiviešpatau-
ti normaliskoms sanlygoms.
Laikraščiai garsina sutartį,
padarytą tarp Maskolijos ir
Japonijos; Maskolija sako,
kad sutartis ta padaryta ant
prasalinimo nesutikimų tarp
šitų turinčių daugiausiai svar-
bių reikalų Činuose viešpa-
tystėje. Maskolija pažada
Japonijai pasitraukti iš Man-
džurijos, kaip tik tas bus
galimu, bet turi but carui
pripažinta tiesa kareivių dalis
laikyti ant apgynimo speci-
aliskų maskoliskų reikalų ir
saugojimui maskoliskų gele-
žinkelį. Maskolija pažada
nesipriešinti atidarymui Man-
džurijos portų: Tengtien,
Yenkon ir Tatongkong. Vi-
suose tuose portuose kiti Ja-
ponija parengti savo konsu-
liatus. Valdžia tuom tarpu
pasilieka be permaitų, taigi
maskolij rankose, bet mas-
koliai pasizada ne kenkti Man-
džurijoj gyvenantiems japo-
niečiams, bet ginti juos kaip
ir maskoliskus pavaldinius.
Japonija gaus koncesiją ant
padirbimo geležinkelio linij-
os nuo Seoul į Jifi, Korejoj.
Sutartis ta padaryta tarp
Japonijos ir Maskolijos; ne-
žinia, ar iš jos turės kokią
nuos naudą teisingi Anglija
ir Amerika. Reikia manyti,
kad paminėti augščiau Man-
džurijos portai bus atidaryti
teisingai amerikoniškai ir
angliškai prekystai; sutartis
gi reikalause koncesijų ant
dirbimo geležinkelio sujung-
ta vien su Japonija; ne Ang-
lija, ne Amerika, turbūt, ne
Mandžurijoje, ne Korejoj
ne gaus koncesijų ant
dirbimo geležinkelio arba
išnaudojimo mineraliskų tur-
tų.
Chinų randas smarkiai pra-
dėjo persekiojti visus laisve-
nių pažiūrą chiniečius, reika-
laujančius reformų, galinčių
Chinuos sudurtinti. Vienas
iš išmintingiausių ir apsvies-
čiausių chiniečių, Shen Chin-
likosi užkankintas. Chiniskie
urėdinkai bijosi net tarp
draugų nupeikti užkankinti-
mą šito žmogaus, kadangi jie
bijosi, kad ir juos toks jau
likimas nepasiektų. Visi bi-
josi atsilepti nors žodžiu apie
kokias nors reformas. Mie-
ste Shanghai suarėstavo septy-
nis liberaliskėsių laikraš-
čių redaktorius ir kelis šali-
ninkų reformų padavė rep-
rezentantui organizuotos presos
raštą, kuriame meldžia sve-
tinių kraštų iškisimo, kad
bent suarėstoti ne butų iš-
duoti ciecorinės valdžios,
kadangi jos visus iškankintų.
Rašantis užbaigia savo raštą
žodžiais: „Argi tokiose sanly-
gose galima Chinams turėti
kokias nors viltis apart revo-
lucijos?“ Persekiojimai
žmončių laisvesnių pažiūrų
be abejonės sudrūtė vien revo-
lucionierius, kurie ir teip
gana tvirtai laikosi pietinėse
Chinų provincijose.

Italija.
Pasimirus popiežiumi, laik-
raščiai perkatinėja nuopel-
nus ir klaidas, kokias velio-
nis, budamas popiežium, pa-
pildė, valdydamas katalikišką
bažnyčią per 25 metus. Dau-
giasimas laikraščių mano, jog
popiežiaujant Leonui XIII,
katalikiška bažnyčią ir tikėji-
mas daug pelnė. Bet ar iš-
tikro yra teip? Tam ne visi
nė laikraščiai nori tikėti.
Teisysbės, Leonas XIII su val-
donais mokojo susitaikyti ir
ne vieną naudą nuo jų išdė-
jo, bet ir pačiam ne kartą
reikėjo, ypač nekatalikiškų
kraštų ramdams, šį tą aukau-
ti. Prisilaikydams tokios
politikos, rods Leonas XIII
užsiuolė pralankumą daugie-
li valdonų ir randų, bet at-
šaldė nuo tikėjimo ir bažny-
čios daugelį tikinčių. Kada
Prancuzijos randas pradėjo
persekioti zokoninkus ir zo-
koninkes ir vijo juos iš Prancu-
zijos, apgynuose vejamų
stojė tik moterys ir ma-
ža vyrų dalis, tauta gi, taigi
katalikai, tytlejo, nes jeigu
butų pasipriešinę, randas
ne butų išdrėjęs savo užsima-
nyną išpildyti. Ispanijoje
rods karalienė ir karalius
siuntė pasveikinimus Leonui
XIII, bet už tai tulose mie-
stuose kunigas savo drabu-
žiuose ne drysta ant uylėjos
išėiti, nes ant jo užpuola ka-
taliai ispanijonys, kurie dar
30 metų atgal, popiežiaujant
Piiui IX, prigulėjo prie fanat-
tiskiausių katalikų, o šintas
metų atgal netikėjus degino
ant laužų. Tą patį matome
Italijoje ir Portugalijoje; pas-
kutiniame krašte randas net
su kariuomene turėjo ginti
nuo katalikų užpuolimų kata-
likiskus klostiorius. Ameri-
koj, teisybe, skaitlius bažny-
čių pasidaužino, bet ne skait-
lius tikinčių katalikų: čia baž-
nyčia pavirto į biznio vietą, iš
jos tikėjimas mažai turi nau-
dos. Taigi, popiežiaujant
Leonui XIII katalikystė da-
giau išpažintojų nužudė negu
pelnė. Rods randai garbina
velionį popiežių, bet bažnyčia
remiasi ne ant randų, tik ant
tikinčių; jeigu pritrūks ti-
kinčių ir randai nepagelbės,
o skaitlius tikinčių katalikų
sumažės.
Rinkimai naujo popiežiaus
prasidėjo peritos subatos
dieną. Subatoj ir nedėlioje,
teisingai pamedėjį ne vienas
iš kardinalų negavo į reika-
lingų Ryme esančių kardina-
lų balsų. Apie tai susirinkę
ant placiaus žmonės dazinojo
iš kylančių ties Sixto koply-
čia dūmų nuo sudegintų bal-
savimo kortelių. Rinkimai
traukėsi toliau. Ant galo
ant popiežiaus, per septynių
balsavimų, likosi išrinktas kar-
dinalas Sarto, patriarchas
Venecijos, turintis 65 metus.

Šiaurinė Afrika.
Laikraščiai praneša, buk
palaikytojas revoliucijos Mo-
rokko viešpatystėj pasimirė.
Ar su tuom vienog išnyks ir
revoliucija, nežinia.
Prancuziškų vazdyboj Al-
gier, ant prancuziskų rando
karavanos, eskortuojamos
mažo skaitliaus prancuziškų
suvėjų, užpuolė arabai. Mu-
šyje veik pusė eskortuojančių
kareivių likosi užmušti, kiti
gi priversti buvo bėgti. 500
verbliudų su tavorais pateko
į arabų rankas.
Isz Lietuvos.
Isz Vilniaus.
Vilniuje likosi atidaryta
antra jau specialiska gydiny-
čia dantims sergantiems. Na,
o Vilniuje truksta ne tik
specialiskų, bet abelnų gydi-
nyčių.
Vilniaus prekystos moky-
kloj yra liuosų vietų: priten-
gimo klasioj 66, I klasioj 80,
II klasioj 19. Žydukų galima
priimti ne daugiau kaip 50%
viso mokintinių skaitliaus,
taigine daugiau kaip pusę.
Examinai norinčių naujai
pastoti į Vilniaus I gimnazi-
ją atsibus 9 d., o į realiską
mokyklą 11 d. pūtės, pagal
maskoliską kalendorių. Į
realiską mokyklą priiminės
tik į prirengimo ir I klasas;
į kitas naujų mokintinių ne
priiminės.
6 d. liepos Vilniuje siautė
andra. Perkunas trenkė į
Sv. Rapolo bažnyčią, ant prie-
miesčio Šnipiškį ir nuskėlė
bokšto šmottą.
Viršininkas Vilniaus mok-
slinio apskrčio bandė atsi-
liepti į vidaus ministeriją su
reikalavimu tokių permaitų
įstatuose Vilniaus šelpimo
besimokinančių draugystėj,
kad apskrčio urėdinkai vi-
sada turėtų tiesą ateiti ant
susirinkimų draugystės ir į
jos rūmus, kada tik panorės.
Ministerija vienog atsakė,
kad nemato reikalo daryti ko-
kias nors permainas minėtų
draugysčių įstatuose; taigi
ministerija nesitinka atiduoti
tik draugystę priežiurai mok-
slinio apskrčio viršininko.
Nuo 14 d. liepos pradėjo
priiminti prašymus nuo no-
rinčių pastoti ant ateinančių
metų į Vilniaus 2 vyrišką gim-
naziją; priiminės prašymus
iki 14 d. pūtės.
Vilniaus lietuviai renka pi-
nigus ant atnaujinimo Sv. Mi-
kalojaus bažnyčios, esančios
ant Žemaičių uylėjos. Minė-
ta bažnyčia mat yra vienatinė
Lietuvos sostapilė, kur lie-
tuvai gali išgirsti pamokšus
prigimtojo kalboj ir giedoti
giesmes lietuviškai. Ir ant
gavimo tos vienos bažnyčios
reikėjo teip ilgai kovoti su
vyskupu Zveraviciu ir su ki-
tais Lietuvos duoną valgan-
čiais kunigais lenkitojais.
Minėta bažnyčia yra didelė
garbė tarp lietuvių, kadangi
ji yra pirmutinė katalikiška
bažnyčia, pastatyta Vilniuje
po įvedimui krikščionybės
Lietuvoj ir apsikrikštyjimui
lietuvių.
Vilniaus kareiviškos val-
džios pagarsino, jog ant ka-
valerijos (raitelių) reikalų ši-
met bus perkami nuo vietinių
gyventojų arkliai: Kaune 16
d. pūtės (pagal maskoliską
kalendorių). Landvaravė 21
d. pūtės, 23 d. pūtės Grod-
ne, 18 d. pūtės Vilkavišky.
Suvalkų gub. į tas vietas,
paskirtose dienose, turinti ge-
ras, tinkančius kavalerijoj
arklius ukininkai privalo at-
vesti, o atsakiniai oficialai
juos peržiūrės ir nupirks tin-
kamus.
Išsijustas Amerikos rando
Marcus Brown, tirinėti išel-
vystę maskoliskų žydų, atsi-
lankė Vilniuje ir žinoma, ne
daug dazinojo, kadangi Vil-
niuje juk išsivystė istirti ne
galima. Ant to reiktų atsilan-
kyti parubežiniuose Lietuvos
miesteliuose, ypač gi susipa-
žinti su visokios veislės pa-
slaptais agentais ir juos iš-
klausiñti, žinoma, jeigu jie
savo paslapčius norėtų išpa-
skoti Amerikos rando išsi-
tam tirinėtojui.

Isz Vilniaus gub.
Vilniaus gubernijoj tarp
kiaulių dar vis siaučia maras:
Vilniaus ir Šventenų pavie-
čiuose, per laiką nuo 15 iki
22 d. berzelio (pagal masko-
liską kalendorių) apsirgo 12
kiaulių, o Ašmenų ir Trakų
paviečiuose 15.
Antroje pusėje gegužio
mėnesio Vilniaus gubernijoj
buvo 27 gaisrai, kurie užgi-
mė: nuo neatsargumo 2, nuo
perkuno 5, nuo padegimo 3
ir nuo nežinomų priežasčių
17. Bledį ugnies padarytą
visuose atsitikimiose skaito
ant 29519 rublių.
Netikėtų mirčių buvo 12, o
tame 1 nuo perkuno. Vaik-
žudystė 1, Patždystės 2,
žmogžudystės 2. Vagystų
papildyta 11. Daigtų pavogė
už 590 rubl. Išplėsimai
buvo 2. Arklių pavogė: Vil-
niaus pav. 3, Disnos 5, Šven-
tenų 2, Trakų 1, Lydos 2 ir
Ašmenų 4; is viso 17. 2 pa-
vogtų arklių Lydos pav. ir 2
Ašmenų pav. jų savininkai
atgavo atgal.
Pirmoje pusėje berzelio mė-
nesio Vilniaus gubernijoj
buvo is viso 39 gaisrai, kurie
užginė: nuo neatsargumo pa-
čių padegėlių 2, nuo nevalytų
kaminų 4, nuo perkuno įten-
kimo 10, nuo padegimo 3 ir
nuo nežinomų priežasčių 20.
Visuose tuose atsitikimiose
ugnelės pridirbo bledies ant
123734 rubl. Didžiausias
gaisras buvo mieste Ašmeno-
se, kur sudegė 32 namai ir 10
negyvenamų triobų; čia gais-
ras pridirbo bledies ant 57-
330 rubl.
Netikėtų mirčių per tą lai-
ką buvo 24, o tame 1 mirtis
buvo nuo perkuno. Patž-
dysčių buvo 3; žmogžudystės
2.
Vagystų papildyta 20.
Daigtų pavogė už 2140 rubl.
atgav pinigų 320 rubl. Ark-
lių pavogė: Vilniaus pav. 6,
Disnos 2, Lydos 5, Ašmenų
4, Šventenų 2, Trakų 1; is
pavogtų arklių 7 jų savini-
kai atgavo.
Isz Vileikos, Vilniaus gub.
Centraliska Lietuvos be-
pročių gydinyčia likosi jau
atidaryta. Vietų abiem ly-
tims yra 500. Į gydinyčia
prima tik svežiai apsigimus
ir pavojingus bepročius; bet
ir tokius, norint į gydinyčia
patalpinti, reikia daktaro pa-
liudyjimo, o kur daktaro ne-
ra, tai nuo vietinės policijos
ir paliudyjima nusistūti į gy-
dinyčių. Tik gavus nuo jos
atsakymą, galima ligonį į gy-
dinyčių gabenti. Už papras-
tą ligonį reikia mokėti po 5
rubl. ant mėnesio, už tokią
prekę prima ligonius tik iš
Lietuvos (išskyrus Suvalkų
gub.). Menkapročių, nuo-
marininkų visai į gydinyčia
ne prima.
Isz Minsko.
Minske likosi atidaryta am-
bulatorija darbininkams, kur
susirgę darbininkai gali ateiti
daktarų pagalbos įšiekti. Am-
bulatorijoj užlaiko vietini-
niai fabrikantai.
Vilniaus mokslinio apskr-
čio viršininkas stengiasis Mins-
ke įsteigti moterišką mokin-
nių seminariją išlavimui
moterų mokinioj.
Minsko akčyzios užveizda
rengia knygyną prie degtinės
krautuvės ir salę pamokinan-
tiams skaitymams. Skaity-
mai darbininkams bus paren-
gami kiekvieną šventą dieną.
Degtinė ir drauge skaitinyčia
ir pamokinančios prelekcijos
vienoje vietoje — argi tai ne
juokai! Toki užmanymai ga-
li pakilti tik maskolių galvo-
se!
Isz Minsko gub.
Peterburgo inžinierius Ko-
liankovski, ant kelių ministe-
rijos prisakymo, apdirbo pro-
jektą pagerinimo vandeninių
kelių jungiančių Nemuną,
Dneperą ir Dauguvą ir nuka-

simo kanalo tarp ežero Peliko
ir upės Esos. Projektas tas
likosi jau perduotas kelių mi-
nisterijai.
Is Dinaburgo, Vitebsko
gub.
Dinaburge suarėstavo ko-
kią ten moterišką, kuri savę
vadino baronienė. Laikę
kratos rado pas ją daug ant
visokių pravardžių paspartų,
visokių valdžių pečių ir tes-
tamentų su visokiais neva ba-
ronienė užrašais, o vienas
net ant milijono rublių. Ma-
tyt teip tie testamentai, už-
rašai ir paspartai ne tikri, bet
jos pačios padirbti; su jų pa-
gelba ji norėjo be abejonės
prigaudinėti žmonis.
Is Šiaulių, Kauno gub.
2 d. liepos Šiauliuose, mie-
sto viduryj, siautė gaisras, kur-
is išnaikino 40 namų, tarp
kurių buvo ir keli murtiniai;
negyvenamos triobos, kokios
laikė to gaisro sudegė, dar ne
apskaitytos. Dang šeimynų
atsirado be turtų ir pastogės.
Susitvėrė jau vietinis komite-
tas rinkimui aukų ant susel-
pimo nelaimingų padegėlių.
Lietuviški atsisaukimai teip
įbaugino čianykščius polici-
jantus, kad jie net valdžių
atsisaukimus laiko už revo-
lucijonieriskus. Štai Šiau-
liuose, ant sienos policijos
biuro policistas pamatė ap-
garsinimą apie rengiamą ši-
met Dinaburge parodą ir tą
palaikė už revoliucijonieris-
ką, pradėjo draskyti, o patė
negaledamas įveikti, paskvie-
tė į pagelbą namų sargą. Tik
praeiviai, jau nuplėsus ap-
garsinimą, kvailam policistui
išaiškino, kad apgarsinime
nieko revoliucijonierisko ne-
ra.
Is Grodno.
Grodno advokatai, ant iš-
naikinimo išnaudojančių
žmonis pakampinių advoka-
tų, nutarė parengti kance-
liarijas, kuriose beturčiams,
turintiems kreiptiesi į sudą
be jokio užmokėsio davinės
rodas.
Griuvanti trioba buvusio
katalikiško karmelitų klostio-
riaus bus atnaujinta ir per-
dirbta į kazarnes.
Is Suvalkų gub.
14 d. liepos Suvalkų guber-
nijoje siautė audros ir lytus su
debesų praplyšimais, kurios
diktai bledies pridirbo. Už-
tvinusio vandens likosi išar-
dytas ir geležinkelis ant 190
sieksnių tarp stacijų Belianų
ir Losonos, linijos bėgančios
nuo Alytaus į Suvalkus.

Is Dorpat, Latvijoje.
Ringene, Dorpat pav., at-
sirado ypatiška protestoniška
tikėjimiška sekta. Prigulini-
ti į tą naują sektą atsisako
pildyti kokius nors urėdus ir
visokias viešas pareigas. Teip
antai: vienas tos sektos sana-
rys, išrinktas į starsinos pa-
gelbininkus, atsisakė duoti
prisiegą, kadangi šventraštis,
girdi, drandžia prisiekti; jis
atsisakė ir nuo pildymo urė-
do, ant kurio jį išrinko. Ko-
misorius pasodino jį ant 7 die-
nų į areštą; ukininkas atsakė,
kad jis priims kad ir didžia-
sias bauses, bet urėdo visgi
ne pildys, o bauses jis lai-
ko sau už garbę, jeigu už lei-
dą jos yra uždėdamos. Sana-
riai sektos ne duoda vaikams
skiepyti apsaugojimo rau-
plių, kadangi tas esąs žmonių
išmislis, o ne Dievo duotas.
Iki šiol valdžios dar ne perse-
kiojo šitų sektantų, bet be
abejonės vėliau persekios juos
teip, kaip persekiojo ducho-
borus, kurie nuo persekiojimų
maskoliskų valdžių turė-
jo net iš Maskolijos į Kana-
dą išsinešdinti.
Nauji kareiviai is
Lietuvos.
Pagal padavadyjimą Mas-
kolijos karės ministerijos, iš
Vilniaus kariško apskrčio
paims šimet į maskoliską ka-
riumenę is viso 38443 jaunų
vyrų: iš Vilniaus gubernijos
paims 4790, iš Vitebsko gub. —
4539, Grodno gub. — 4-
808, Kauno — 4291, Kuršės
— 1782, Livlandijos — 2-
826, Minsko — 7243, Mogile-
vo 6123, Suvalkų gub. — 2-
031.
Caro manifestai ir Lietu-
vos administratoriai.
Po paskutiniame caro mani-
festui, kuriuom pripažinta
laisvė kiekvienam Maskolijos
ukėsei pildyti tikėjimiškas
ceremonijas, kaip jam patin-
ka, tuli Lietuvos kunigai už-
simanė atlikti per Deryv-
tines procesijas bažnyčių
aprubėj. Lietuvos general-
gubernatoriui procesijos ne
patiko ir jis pranešė Vilniaus
konsistorijai, jog caro mani-
festas nieko neįpermaino Lie-
tuvų, todėl kunigai, norinti
paliuosavimų tikėjimiškose
apeigose, privalo kreiptiesi
prie vietinių administratorių
su prašymu daleidimui ant
pildymo katalikiškos bažny-
čios ceremonijų. Taigi čia
mat pasirodė, kad paskutinis
caro manifestas išduotas tik
ant mulinimo akių, bet iš-
tikro jis neturi nė jokios ver-
tės, katalikiškas tikėjimas,
kaip buvo supanciotas Lie-
tuvų, teip ir pasilieka ant
toliau. Na, o dar vis yra ne
tik tamsūs žmonelės, bet net
kunigai tikinti maskoliskų
carų pažadejimams ir mani-
festams, garbinanti carą kaip
po kokių pasidėvi. Jis vienog
yra veidmąns: ką jis dalei-
džia, to nedaleidžia jo ištiki-
mi tarnai ir tokiu būdu caro
manifestai ne turi nė jokios
vertės ir apie tai caras gerai
žino. Ne caro manifestai to-
dėl turi svarbą, bet admini-
stratorių fantazijos, kadangi
tie administratoriai pats
į niekus paverčia augš-
čiausių manifestus. Pana-
šių atsitikimų niekur kitur
negal but, tas atsitiktigai tik
Maskolijoj, kur visas randas
stovi ne ant teisės pamatų.
Isz Prusų Lietuvos.
Šį rudenį Prusuose atsibus
rinkimai pasiuntinių į kara-
lysties seimą. Išrinkti savo
pasiuntinių į ciecorystės par-
lamentą šimet lietuviams ne
pasisekė ir tai, kaip laikra-
čiai paduoda, todėl, kad bal-
sų suskaitytojai daug lietuvių
balsų užlepe; reikia rūpintis
dabar, kad nors per rinkimus
į Prusų seimą lietuvis pasiun-
tins patekti galėtų. Ka-
dangi ant agitacijos reikia
pinigų, tai rodosi, Amerikos
lietuviams priderėtų pagelbėti
bent pinigais Prusų bro-
liams, aukant po kiek pinigų.
Prusų lietuviams reikia kovo-
ti su visa vokiečių galybe už
savo esybę, visų todėl lietu-
vių pareiga padėti, kuom ga-
lima, Prusų lietuviams.
Lietuvių balsais išrinktas
buves parlamento pasiuntinys
Mačulis, kuris paskui parsi-
davo vokiečiams, Tilžėj, ant
Liepų uylėjos, nusipirko namus
už 53000 Mk.
Ties Tilže, netoli valčių til-
to, prigėrė lietuvis darbinia-
kas Jons Gerulaitis. Paliko
jis pačią ir 8 vaikų. Mena,

kad jis, darbo netekęs, pasi-
skandino iš nusiminimo.

Netoli Insruco, traukis bė-
gantįs į Tilzė pervaziavo 8
arklius dvarponio Steputai-
čio, ir žinoma, juos sudras-
kė.

11 d. liepos už javus mokė-
jo Klaipėdoj: už šepelį kvie-
čių 5.95—6.20 Mk., rugių
5.00—5.25 Mk., miežių 4.55
—4.80 Mk., avių 3.05—3.80
Mk., baltųjų žirnių 8.50—
9.00 Mk., raiņu 8.00—8.50
Mk., ropūčių (bulvių) 2.80—
3.00 Mk. Už 100 svarų šiau-
dų 1.60—1.80 Mk., šieno 1.50
—2.00 Mk., už svarą sviesto
0.95—1.00 Mk. Už kapą
kiaušinių 2.70 Mk.

Tilzėj mokėjo: už 100 kyo-
gramų kviečių 14.50—15.95
Mk., rugių 12.00—13.70 Mk.,
miežių 12.50—14.55 Mk.,
avių 10.80—14.00 Mk., bal-
tųjų žirnių iki 22.00 Mk.,
ropūčių (bulvių) 5.75 Mk.,
šieno 5.40 Mk., šiaudų 3.70
Mk.

Ties Šaknūlais, Rusnėj
prigėrė šaltysius Bruiza. Jo
pati ir bernas Macaitis. Jie
mat iš plytynčios, esančios
kitoj pusėj, norėjo parsivežti
plytų. Prikrovė į valtę jų
per dang; išplaukus valčiai
ant upės vidurio, ji nugrim-
do ir visi joje buvę žmonės
prigėrė.

Kaime Didžioje Lenkin-
kuose stato naują bažnyčią,
kuri kaštuos 64000 markių.
Ciecorius ant bažnyčios duo-
da 24500 markių; kitus pin-
gus reiks žmonėms pūti.

Kaime Lūzuose, netoli Lab-
gavos, sudėgė klonas ir mū-
riniai tvartai ukininko Bar-
suno. Sudėgė teipogi 5 ar-
kliai, 15 ragutų galvijų, 7
avys, 8 kiaulės, 70 vištų, 22
vežimai šviežių dobilų, žem-
darbiškos mašinos ir tt.

Isz Amerikos.

Saudynės.
ROLLA, Mo. Arlingtone, 12 my-
lių nuo Rolla, užgimė saudynės,
kuriose keturias apatos liko pa-
šautos, o iš jų dvi, kaip sprendžia
daktariai, pašautos mirtinai. Sau-
dynės pradėjo du nuo seniai besi-
pykstanti vyriškiai.

**Užmuzzi ir suzeisti ant geležin-
kelio.**

Per antrą bėrtinį šių metų ant
geležinkelio Suvenytose Valstijose
827 ypatos liko užmuzzi, o 11481
suzeistas, taigi tiek, kiek gana dide-
liame mušy ne visada užmuša.

**Izzokė per langą ir atgavo pro-
tą.**

BAYONNE, N. J. Moteriškė Brid-
get Hurley, kuri buvo įpuoliusi į
beprotystę, išsoko nuo trečią lubų
per langą ir ne tik kad neužeisė
ir neapsukė, bet atgavo nūduytą
protą. Iš tos nelaimės džiaugiasi
jos vyras.

Baist eksplozija.

LOWELL, MASS. Dirbtuvėse U-
nited States Cartridge Co. atsitiko
baist parako eksplozija, kurios ma-
žiausia 25 ypatos liko užmuzzi, 55
sunkiai sužeistos; 30 namų yra su
visu sugriautų; ant kelių mylių
aplinkui ne išliko nė vienas langas.

Suaresztavo svarbų prigaveja.

ST. LOUIS, Mo. Likosi čia suar-
štuotas Harry B. Bradford už
prigaudinėjimus žmonių. Jis mat,
pats nieko neturėdamas, pardavi-
nėjo žmonėms neva farmas stetuo-
se Colorado, Michigan, Missouri,
Pennsylvaniaj, Texase, Kansase,
Kentucky, Tennessee, West Vir-
ginijoj ir šiaurinėj Karolinėj. Apart
Bradfordo, suareštavo dar 13 jo
pagelbininkų.

Aresztuoja lynezauninkus.

DANVILLE, ILL. Suaresztavo čia
11 ypatų, dalyvavusių lynečiavo-
mo negro, o šerifas sakė, kad tokių
pajista 100. Iš suareštųjų tik vie-
nas pastatė kaučiją ir likosi paleis-
tas. Likonbuty yra 5 baltveidžiai,
susirėmė su milicija suzeisti; li-
gonbutį sergėti dabar kareiviai,
kad baltveidžių minės ty suzeistų
neišvestų, kadangi tie teipgi bus
sudi atiduoti.

**Vizavimas paspartu in Maso-
kija.**

WASHINGTON, D. C. Vietinin-
kas maskoliško ambasadoriaus
Hansen, pranešė vidaus ministe-
riui Loomis, jog Amerikos rando
išduoti pašpartai į Maskoliją gali
buti vizuoti tik maskoliško amba-
sadoj Washingtone ir pas genera-
lišką konsulių New Yorko. Su ne-
vizuotais ambasados ar-
ba New Yorko maskoliško konsu-

liaus pašpartais Amerikos pavaldi-
nių į Maskoliją neįeis.

Nepaprastas issigidyimas.

PASSAIC, CAL. Gyvenanti čia
mergina Alice Done nuo kelių me-
tų tik su kriukiais galėjo vaikščioti.
Dabar ji, lipdama trepa, paslydo
ir nusirito žemyn ir puldama, apsi-
kulė krutim. Drauge su tuom,
skaudėjimais, kokius per eiles metų
turėjo, išnyko ir minėta mergina
dabar tvirta, vaikščioja be kriukių.

Audra.

ALPENA, MICH. Šitose aplinkinė-
se siautė audra, audra ir ledai, ku-
rie labai daug blėdies pridribo lau-
kams ir sodų vaisiams. Perkunas
užmušė net kelis žmonis.

Didelis laikrodinis.

MILWAUKEE, WIS. Vienas čia-
nykštis laikrodžių dirbėjas dirbdina
St. Louis visavietinėj parodai
laikrodį, kuris, turbūt, bus didžiaus-
nis ant svieto. Ciferblatas naujo
laikrodžio turės 120 pėdų diametro.
Ilgis trumpiojo rodyklės bus 60 pė-
dų. Varpas svers net kelias tonas;
varpas nebus didžiausias ant svie-
to, yra Japonijoj varpai sverianti
700000 svarų.

**Gavo bėprotyse del popiežiaus
mirties.**

Dėl popiežiaus mirties jauna,
grazi lenkė, Ona Zergowska, įpu-
lė į bėprotyse. Šita mergina iš-
klauzė mišias už nurašinimą po-
piežiaus dvasios atliakytas ir besi-
baigiant mišioms New Yorko len-
kų bažnyčioj, pradėjo reikauti:
„popiežius numirė, kas gi bus su
manim?“ Mergina mat nežino,
kad ne vienas popiežius numirė,
vietoj pasimirusio, išrinko kitą,
o žmonės, kaip pirmą gyvenę, teip
gyvena ir dabar.

Pabėgė 12 nusidejėliu.

SACRAMENTO, CAL. Iš Folsom
kalėjimo pabėgė 12 pasodytų jame
nusidejėlių. Valgant pusryčius,
matyt pirmą susitarę, nusidejėliai
išsoko ant sargų su britvoms, vieną
sargą papiovė, keturis mirtinai su-
žeidė; suzeistų yra ir daugiau ka-
lėjimo urėdninkų. Suvaldė sarg-
kus, kaliniai paėmė tiek karabinių
ir patronų kiek tik galėjo ir užsidengė
nuo šūvių paimtais sargais, išėjo
iš kalėjimo. Gubernatorius at-
siuntė miliciją gaudyti pabėgėlių,
bet iki šiol jų nepagavo. Guber-
natorius paskyrė po 100 dol. do-
vaną už pagavimą kiekvieno pabė-
gėlio.

Netelsingas lynezasimas.

Pietinėj Karalinėj, Arhen pa-
viejty du negrai likosi nušauti
baltveidžių. Paskutiniai mat jiek-
kų negro žmogudžio ir nors ži-
nojo, kad patikėti negrai ne kalti,
kad jie žmogudystės ne papildė,
bet juos peršovė, kaip teisinasi to-
dėl, kad peršauti galėjo
žmogudį pažinti, todėl turėjo
baltveidžiams padėti jį sugauti.
Apie nubaudimą nekaltų negrų už-
mušėjų, nieks nesirupina. Ame-
rikos valdžios mat bijosi užkabinti
kokių nors būdu lynezauninkus.

Nauji atelviai.

NEW YORK. Liepos mėnesį į
New York portą atkako iš viso
42000 naujų atelvių; pernai per
liepos mėnesį atkako jų 36000.

Senute 136 metu.

WICHITA, KANS. Namuose sa-
vo 74 metų dukters, pasimirė čia
Janette White, išgyvenusi ant
svieto 136 metus. Teip ilgai nela-
bai kas ant svieto gyvena ir ne visi
nė norėtų.

Debesu praplyszimai.

PORT JARVIS, N. Y. Siautė čia
audra su debesų praplyszimais.
Užtvinę vandens užplisė Sv. Juo-
zapo gidyntija. 300 minyškų da-
minikinių atsėjo bėgti; visos jos
išsigelbėjo.

Pirmutinė szalna.

Aplinkinėse Fork River, Langon,
Mounel ir kituose šiaurinės Dakotos
kraštuose 1 d. piūtės buvo pirmu-
tinė šimtet šalna. Anksti mat pra-
dėda.

**Kuno revizija nevedusiu atel-
viu.**

Atelvių užveizda įvedė naują bū-
dą kankinimo atelvių: jį užsima-
reviduoti kuną visų nevedusių vy-
riškų lyties atelvių. Jeigu at-
kak nevedėliai pasirodė svaikais,
apie ką, žinoma, atelvių užveizdos
inspektoriai ne daug išmano, buva
prižiuruojami, kitus sulauko ant
paržiurėjimo daktarų, arba graži-
na atgal.

Ingriuvo tiltas.

PORTLAND, ORE. Ant Morrison
str. įgriuvo tiltas, ant kurio stovė-
jo daug žmonių; 100 žmonių su
tiltu nupuolė į upę. Iki iki šiol
zino, prie to prigirė 3 ypatos, o
30 likosi suzeistų. Truksta dar
penkių ypatų, su kuriomis nežinia,
kas atsitiko.

Tikejimu statistika.

WASHINGTON, D. C. Per dėtis-
census biuro North, sausio mėnesį
ateinančių metų nori padaryti tikė-
jimų suskaičiavimą Amerikoj, taigi
surinkti žinias apie skaitlių išpa-

žintojų, bažnyčių, kunigų, jų al-
gas, bažnyčių turtais ir t. Bet ko-
kią naudą iš tos statistikos turės
randas? Jo priderytė yra įvesti
tvarką surėdymė bažnyčių savas-
ties, kas ištikro reikalauja pataisy-
mo. Į tą vieną randas nesikiša.
Tai ką jam gali rūpėti tikėjimiska
statistika?

**Juokinga baimė priess anarchis-
tus.**

Neseniai atkako į New Yorką du
čekiai: Havelka ir Sladek, paeinan-
ti iš miesto Most. Kadangi mat at-
civių užveizdos urėdninkai girdejo
Amerikoj apie pagarsėjusį anar-
chistą Mostą, vokiečių, tai jie ir su-
laikė minėtus čekus, palaikė juos
už anarchistus tik todėl, kad jie pa-
cina iš vietos vadinamos tokiu jau
vardu, kaip pagarsėjęs Amerikoj a-
narchistas Most. Teip jau nesiel-
gia, turbūt, ne maskoliški, nė tur-
kiški urėdninkai.

Musztynes.

DANVILLE, ILL. Netoli nuo čia,
ant Burgess farmos, atėjo išalkęs
valkiozas ir kada fermerienė rengė
valgį, jis uždarė duris ir sužagė
moterį. Kada apie tai dažinojo ki-
ti fermeriai, jie leidosi kalto įeiti
koti, bet užnūriūt suareštavo pir-
mą jau šerifas ir atgabeno į kalėji-
mą. Susirinko aplinkiniai ferme-
riai ir užsima- suareštuoja atimti
ir lynuoti, nors jis tvirtino, kad
nebuves niekada ant Burgess far-
mos. Farmeriai vienog paveržė
pasodytą į kalėjimą ir jį pakorė.
Dabar ant laikymo tvarkos guber-
natorius atsiuntė kompaniją milici-
jos.

Explozijos.

NEW YORK. Ruperto alaus lei-
dynijoj ant Alexandra ave. explo-
davo cilindrai ir amonijus pradėjo
vertžietis ir ruima. Explozijos 2
darbininkai liko užmuzzi, o 6 ta-
po suzeisti.

Gaisrai.

COLEBROOK, N. H. 29 d. liepos
siautė čia didelis gaisras, kuris iš-
naikino kelias pardavinyčias. Ug-
nyje praežuvo 85 metų senelis Jesse
Farristall.

ALTON, ILL. Sudėgė čia garinė
skalbynija. Ugnyje praežuvo vie-
na mergina, o 7 ypatos apdegė
sunkiai. Mena, kad gaisras užgimė
nuo padegimo.

Prigire.

PITTSBURG, PA. Ant upės Alle-
gheny, netoli salutės Herr, išplau-
kė mažoje valtėj keturi studentai
apvirto, supuolė į vandenį ir prigirė.

RENFORD, ONT. Netoli nuo čia
prigirė upėj 3 broliai, išplaukę pa-
sivažinėti. Tėvas stovėjo ant krant-
to, bet negalėjo nė jokios pagalbos
paduoti.

Nelaimės ant geležinkelio.

WORCESTER, MASS. Susimuzė čia
du karai. Prie to 1 ypatos liko už-
muzzi, o 48 tapo suzeistos.

SPRINGFIELD, VA. Netoli nuo čia,
Limited trauks užbėgo ant darbi-
ninkiško. Pačio sekretorius ir vie-
nas pečiūrys liko užmuzzi; daug
žmonių tapo suzeistų.

ST. PAUL, MINN. Ant Chicago
Great Western geležinkelio, netoli
nuo čia, susimuzė du traukiai. Prie
to vienas pasažierius ir 3 traukie-
tarnai liko užmuzzi, o 30 pasažie-
rių tapo suzeistų, bet tarp jų, rodo-
si, mirtinai suzeistų nėra.

EAST ST. LOUIS, ILL. Netoli nuo
čia, ant Vandalia geležinkelio, tru-
kis užbėgo ant pilno žmonių karo ir
karą sudavė. Prie to 3 ypatos li-
kosi ant vietos užmuzzi, o 13 ta-
po sunkiai suzeistų.

PEORIA, ILL. Netoli Primeville
išsoko iš rėlių ir susidavė traukis.
Prie to du traukiečiai tarnai liko už-
muzzi, o 2 ypatos likosi suzeistos.

PHILLIPSBURG, N. Y. Netoli
nuo čia susimuzė du tavoriniai tru-
kiai ir vieno traukiečio vagonai, iš-
mė iš rėlių, nuo kelio pylimo nu-
siriti į Delaware upę.

CHATTANOOGA, TEX. Ant Cin-
cinnati Southern geležinkelio susi-
muzė du tavoriniai traukiai. Prie
to 4 mašinistai ir 4 pečiūriai liko
suzeisti.

NEW YORK. Pradės čia dirb-
dinti 200 mylių elektriskų geležin-
kelių miesto aplinkinėse.

Isz darbo lauko.

ČICAGO, ILL. Štraikiai darbi-
ninkų Commonwealth Electric Co.
pasibaigė ir darbininkai sugrįžo
prae darbo. Pagal naują sutartį
kompanijos su darbininkais: ant
darbo prie taisyčių kompanija gali
priimti ir darbininkus neprigulin-
čius prie unijos, bet naujus darbus
gali dirbti tik darbininkai prigulin-
ti į uniją.

Kompanijos Chicago, St. Paul, Mi-
neapolis ir Omaha; Northern Pa-
cific ir Great Northern geležinkelį
pakėlė algas tarnaujančių ant 10-
15%. Nuo dabar mašinistai gaus
po \$3.45 už dienos darbą.

BOSTON, MASS. Mena, jog
šiauriniuose štetuose 2 milijonai
verpimo medvilnės varstotų turės
sustoti dėl augstų medvilnės pre-

kių. Fall River 10000 medvilnės
audėjų (iš viso jų yra 80000) šven-
čia dėl stokos darbo. Lowelly,
kadangi čia buvo štraikiai ir dirbtu-
vės su darbas pasilikio užpakalių
kitų, darbai gal ne pasiliaus. Už
tai ant poros sanvacių sustos dirb-
tuvės Lewistone, Lisbone Me.
Burlingtone ir Pawnohe, Oh.;
Clermonte ir Dovere, N. H.;
Georgevillėj, N. J.

POTTSVILLE, PA. Jeigu išrinkti
po 3 darbininkų ir kastyinių savini-
kų delegatų negalės susitaikyti,
gal vėl užgimti angliskųjų štraik-
iai.

INDIANAPOLIS, IND. Centra-
liška unija „United Mine Work-
ers“ gavo žinią, jog angliskasiai
Pittsburgo ir Kansas sutarė su
darbdaviais: pagal tą sutarimą al-
gos darbininkų likosi pakeltos ant
7c, nuo tonos. Iš to sutarimo tu-
rės naudą angliskasiai kastyinių:
Kansaso, Missouri ir Indionų Teri-
torijos.

BIRMINGHAM, ALA. Štraikais
angliskasiai Alabamoj, kuriame da-
lyvavo 12000 darbininkų, pasibaigė
dabar visų Amerikoj nėra didesnių
angliskųjų štraikų.

PHILADELPHIA, PA. 45000 dar-
bininkų audėjų dirbtuvių sugrįžo
prae darbo, išstraikavę 9 savaites.
Darbininkams pripažinta tik dalis
to, ko jie reikalavo.

CHICAGO, ILL. Unija darbin-
kų, dirbančių prie trijų statymo
išdavė štraikavusius darbinin-
kus prisakydama grįžti prie darbo.
Neuistikimus abidvi pusės nutarė
pavesti ant išrišimo santaikos su-
dai.

PITTSBURG, PA. 1000 darbi-
ninkų Wilson Contracting Co. pa-
kėlė štraiką, kadangi kompanija
nenori priimti naujos užmokėsio
tabelės mašinistų. Jeigu greitai
nesusitaisys, meistrų lyga nori iš-
skirti nuo darbo 20000 darbininkų.

CHICAGO, ILL. International As-
sociation of Machinists nutarė pa-
dėti štraikavusius Kellogg Switch-
board & Supply Co. darbininkams
ir pradėti kovą su toms dirbtu-
vėms, kurios priėmė darbą nuo
Kellogg Co.

Mašinistų unija, prie kurios pri-
guli 80000 sanarių, perdavė darb-
davies savo reikalavimus. Maši-
nistai reikalauja 8 valandų darbo
dienos ir po 37½c, už darbo valan-
dą ir paprasto padidinimo užmo-
kėsio už darbą virš paprasto lai-
ko.

DETROIT, MICH. 35 pečiūriai
pajegos stacių „Detroit United
Railway Co.“ pakėlė štraiką. Jie
reikalauja 8 valandų darbo dienos.

PEACE RIVER aplinkinėse, Bri-
tiskoj Columbijoj, užtikio didelis
anglių plotas, ant kurio bus pa-
rengtos kelios kastyinės. Kaip me-
na, anglių čia yra 250 milijonų tonų.

DETROIT, MICH. Štraikuojanti
tarnai čia išsiskyrė uilyčinių karų su-
tikio grįžti prie darbo ant senų iš-
lygų: o tarybos ant užbaigimo ne-
sistikimų prasidėjo nuo pradžios
šios savaitės.

PITTSBURG, PA. Lyga trijų
statytųjų išsiskyrė nuo darbo da-
rininkus, iš viso 20000 žmonių.
Tuom mat nori priversti štraikuo-
jantis mašinistus Wilson Co.
grįžti prie darbo.

YOUNGSTOWN, OH. Organizuoti
giseriai štraikuojant išskovojo
moldesnių algių. Trijs neprigul-
mingos dirbtuvės priėmė darbinin-
kų reikalavimus.

PITTSBURG, PA. 800 mašinis-
tų Westinghouse Madshine Works
East Pittsburgh pakėlė štraiką. Jie
reikalauja pakėlimo algų ant 7%.
Kompanija tvirtina, kad ji vietoj
sustraikavusių turi pakaktinai scab-
ų ant vedimo darbo.

PHILADELPHIA, PA. 800 alks-
mo ir pliuso audėjų Dobsono dirb-
tuvėse, štraikuojant 9 savaites,
sugrįžo prie darbo ant senų išlygų.

NEW YORK. Housesmits and
Bridgesmens unija atsisakė nuo
tarybų ant užbaigimo štraikų prie
statymo trijų.

NEW YORK. Unija moterų siu-
vėjų prisakė sanarėms pradėti
štraiką. Prie unijos priguli 2000
darbininkų.

NEW YORK. Pradės čia dirb-
dinti 200 mylių elektriskų geležin-
kelių miesto aplinkinėse.

Vežėjai New Yorko Transfer Co.
išskovojo pripažinimą unijos.

SPOKANE, WASH. Suštraikavo
čia laikraščių rašytojai ir per tai ne-
išėjo čia ne joki laikraščiai.

Isz

Lietuvizsku dirvy.

Ar ištikro pinigai muzi-
kantams prigulti?

Jau nuo seniai traukiasi tarp au-
kutojų ir Shenandoro muzikantų,
rinkusių aukas ant naudos štraik-
avusių Pensylvanijos kalnaka-
sių. Aukantojai reikalauja, kad
jų sudėti muzikantams pinigai,
kadangi jie ne apvertė ant to,

ant ko jie buvo paaukauti, būtų
apvertti ant tautiskų reikalų, tai-
gi ant kankintinių ir moksleivių.
Pirma muzikantai dar išdavi-
nėjo šioškas tokias rokundas, nors
ir nesutinkančias su teisybe, dabar
tyli, nesiteisina, visai ne paiso
ant aukutojų. Pereitame „Saulės“
numery patilpo raštels, kuriame
rašantis išteina pasielgimą muzi-
kantų. „Saulė“ sako:

„Tie vyrai trankėsi po Ameriką
ant savo locnos naudos, o dabar
dar turėtų užmokėti. Kad muzi-
kantai būtų uždirbę už \$5000, tas
kam galvoj!“

Jeigu muzikantai būtų trankęsi
ant savo vien naudos ir apie tai
būtų pagarsinę, nieks nė galėtų
nuo jų ko nors reikalauti; bet da-
bartiniame atsitikime gra visai kas
kitas. Muzikantai, vazinėdami ir
rinkdami aukas, garsino, kad jas
renka ant naudos štraikuojančių
brolų kalnakasių. Todėl žmonės
dėjo pinigus ne muzikantams tik
kalnakasiams ir ne vienas, atjus-
damas vargus kalnakasių, davė po
5 ir po 10 dol., o jeigu muzikantai
būtų pasakę, kad renka ant savo
naudos, žmonės vien būtų dėjo po
nikelį, o kiti būtų ir nieko nedavę;
avkos muzikantams nebūtų pėr-
ėjusios dešimčių dalių, ant vargų
kenčiančių kalnakasių skaitės
šimtai. Žmonės dėjo pinigų ant
viešo reikalo, o ne ant privatiskos
muzikantų naudos. Viešos nau-
dos pinigai yra po vieša priežiūra,
todėl ne vien „patriotams“, bet
visiems labai galvoj, ką muzikan-
tai padarė su sudėtais žmonių ant
viešos naudos pinigais. Rinkti
aukas ant savo naudos, pasinaudo-
jant iš melagingų motyvų papras-
to žmonių kalboj vadina visai
ne gražiu vardu, į tokius darbus
turi tiesą kitiestis ir tiesdariai, o
žmonės teip darantiems užmo-
ka panieka ir boycotais. Tik ne-
įjstanti doro prisakymų gali to-
kius darbus teisinti ir toleruoti.

Isz Stumerville, Pa.

Lietuvių yra čia gana didelis bu-
relis, bet tautiskų darbų jų nema-
tyt. Neįstaub, kadangi jie nemėg-
ta geresnių raštų, o iš to ko skaito,
nedaug apie tautiską pareigą gal
pasimokyti; paprastai jie skaito
raštus, kurie užsidirbia ant tauti-
škų darbininkų. Todėl mus lie-
tuviai, drauge su savo vadovu,
skęsta tamsybėse, bet ir jo pam-
okinim neklusau: jį dėdė draudžia
girtuokliuoti, o musų lietuviai
męgsta girtuokliavimus, o pasigė-
rė, pėkasi, ant užbaigos provojasi
ir sudams gabena sunkiai uždirb-
tus pinigus.

20 d. liepos buvo čia lietuviškos
vestuvės, ant kurių susirinko visi
tvirti katalikai. Šiuba pradėjo ba-
žnyčioj, o pabaigė sude, kur sudžia-
no veselninkų suklektavo net
\$128.00. Toki mat tie musų kars-
tieji katalikai! Mėginę jiems užsi-
minti, kad paaukautų porą centų
ant tautiskų reikalų, tai skubinkis
bėgti laukan, nes išgirsti tokių gra-
žių žodžių, kokių gal nėsi girdęjęs.
Jie mat aukauja pinigų sudzioms,
tai ant lietuviškų reikalų aukauti
nenori. Gerai dar, kad pėštukai ne-
supranta skirtum tarp lenkų ir lie-
tuvų ir savę polenderiais vadina,
tai bent už jų darbus prieš svetim-
taučius atsako lenkai, o ne lie-
tuviai.

Atkako čia Shenandoro pranašas
ir naujos doro skelbėjas (kas
toks? Reikia pravardę paduoti. Rd.)
traukė čia lietuviškus lietuvius prie
Susivienijimo Rymo Katalikų.
Perstatė šitą organizaciją už teisin-
giausį ir geriausią, o svetieškąjį
Susivienijimą išniekino, žinoma,
kaip paprastai godotinėje doro,
ant to pasinaudojo iš melo. Rėkė,
kiek tik gerkį įstengė, jog Susiv.
Liet. Am. yra niekiausias, jame
buvę vien melag

boerų, philipiečių ir kitų. Kada civilizotų tautų akys, nors ir nenorėtų, priverstų jų patęmty skurdus jau tai skerdžiamų armėnų, bulgarų, plakamų lenkų, persekiojamų žydų, finų ir kitų, tai viena iš seniausių Europoje tautų—beje lietuvių—priversta yra kentėti tyliai smugius kaip šiaurės meškius, taip vokiškos piktelhaubos.

Atsiminti reikia, kad lietuvių tautos didesnę dalį patėko Maskolijai pagal Vienos Kongreso nutarimus 1815 m.; antroji pagal Tilizės sutartį pasilikio rąkose Prūsų karalystės, trečioji—Augustavo rėd, tapo pėdėta prie karalystės Lenkijos, kuri turėjo gauti parlamentarišką valdžią, su lygybe užkūrytą įstatymų, su valstybe prešos, su tautiška armija, su vartone tautiškos kalbos ir su neklusima savastimi. Toki nutarimai kongreso juk iki šiam laikui netapo atmainyti, tad jie turi turėti tarptautišką svarbą.

Nėšėkėsimie čia nieko apie Prūsų Lietuvą, kurią Vokietijos valdžia visokiais pragumais, žinoma nevertais vardo civilizacijos, meginio ir tebsistengti suvokietinti ir tokiu būdu išmankinti, kaip kad Vokietijai Zokonas išnaikins ypa mus brolis sen-prusius; tik priminsime, kad lietuvių tauta—pauklysios jos talksna lietuviškas kraujas, neatsisakiusi yra nuo tiesų, jai priklausančių.

Be tytingai atkreipsime atydą ant didesnę dalį lietuvių ir atvių stenančių po jungą Maskolijos. Ne būvo nė vieno caro, kurs būtų nąstę tautos palengvins. Mikalojus I uždraudė muziką vaikams lankyti gimnazijas, o net pastoti kunigus; uždraudė masy garbų universitetą Vilniuje su daugybe mokslainių, konfiskavo muziejus, lietuviškos metrikos Archyvus, stipendijas paliktas nuo prosenėlių. Aleksandras II rėd baudžiavą panaikino, bet už tai liepė žmonėms mokėti „vykumą“, kurs dar tepasibaigė 1913 m. o kas svarbiausia: Muravjovo Koniko ir jo pėdinio Kaufmano 1864—1865 m. padavėdymų uždraudė spaudinimą lietuviškų raštų lotyniškoms raidėms, iš ko grime anomalią ta, kad lietuvių pirmi vertė už rubelį savo tėvynės, ir net Amerikoje, gaivinti savo literatūrą, ir gaminti savo dvasišką peną. Prie Aleksandro II išsiurto tapo tiesos žmonėms kaimų pirkties daugias žemės kaip 60 dešimčių; lietuvių pasilikio atmesit nuo žemiausių urėdų, jeigu ne priima pravoslavijos. Prie Mikalojaus II persekiojimus už skaitymą ir platinimą liet. knykų taip labai pasididino, jog daugelis geriausių sunę Lietuvos varstą kalėjimuiose, išteminė, į gilesnį Maskolijos ir Siberiją, kiti vėl ant vietos yra po policijos priežiūrą. Turbut padėjimas lietuvių yra netikęs, jeigu Vilniaus, Kauno ir Gardino general-gubernatorių, kunigakščius Syntopolk Mirskij—duodamas carui raportą—prisipažįsta, kad uždrandimas lietuviams spaudos užkenkė viešpatystę reikalams, ir kad neramumas apėmęs gyventojų kalies, taip jog jis reikalauja reformų.

Mes, lietuiviai, nežinint j kitutis, stabdiančias tautos kilimą ekonomikai-politikišką, persekiojimus už religiją, ir tradymą apsišvietyti, nesmaudėme, bet kovojome už savo būvį, taip, jog patį vyriausybę mato ant toliaus represijomis nebusmaugiantis tautos už j kitilimą. Literatura, namiej uždrausta, klišti ir plėtojasi sveturi, ir nežinint j žandarų ir policiją, pliausi tarp žmonių šimtais tukstantų egz. kas miela meči. Ar girdėta, kad kitur Europoje kasmet degtų ant stitro knygos dešimtimis tukstantų egz., kaip kad taiti daroma yra Vilniuje Maskolij valdžioje? Apart to, draugystės (žinoma Maskolijoje slaptos, o sveturi atviros) jaugo j spēkas kaip materializmas, taip lyginai dvasiški solidarizmas, ir visos politikiškos, ar tai demokratų, ar socialdemokratų, ar laisvamųjų priėmė savo programose neatbutinamą laisvos Lietuvos, liuosos nuo svetimų valstybių. Lietuva turi prigulėti lietuviams ir latviams, kaip tautai vienos kilmės!

Mūsų tauta atsietiki laisvę nemislija terorizmu, ir todėl—kada Suv. Valditių prezidentas užtaria už žydus Rumunijos ir Maskolijos, mes pasirijome pranešti šituoim Manifestu civilizotų tautų valdžioms, kad ir mes kentėjome daug ir ilgai, kad ant toliaus nenorime, bent tyliai, represijas ir alinimą kentėti, ir reikalaujame savo tautai laisvės—jeigu galima—per intervenciją ir presiją pašalinį viešpatystę. Jei-gi Vienos kongreso pasėdės Maskolijai ant tam tikrų sanlijų, tad ir pareigia yra civilizotų valdžių mis ginti nuo neteisbių kaip Maskolijos, taip Vokietijos. Pasitiekdami ant įsikšimo civilizuotų valdžių, mes neat-sakome nuo tolesnių pastangų ant aprinkto sav kelio j laisvę, ir kaip kovoję esame, taip kovosime iki pašvies saulotės j laisvę mūsų tautos fanijais ir nubiedintais triobles.

Šita Manifestą nutarė pagarsinti

Seimas S. L. L., atsibuvęs šimet Waterburyje Conn., beržio mėnesyje.
Liepos mėn., 1908 m.
Philadelphia Pa.
Už sekretariata
V. Dembskis.

Obskurantizmas amerikoniškų laikraščių rėdakelijų.

Pereitas nedėlios numery, viename iš Chicago laikraščių Record patilpo straipsnis apie ateivius iš Maskolijos, gyvenančius Chicagoje. Apie lietuvių pasakytą, jog viena jų dalis išpažsta krikščionystę, kita dar garbina šventus arzuolos. Iš visko matyt, kad straipsnio rasejas neturi nė mažiausio supratimo apie lietuvių, rašo straipsnį, o nepažįsta to, apie ką rašo. Europoje ne tik laikraščių sandarbininkai, bet net baigę pradinės mokyklos panašų apsurdų ne kalbės apie Ameriką, kokius leidžia j svietą menkai žinantieji apie gyvenimą Europos tautų ir prietikus ten viešpatuojančius Amerikos laikraščius. Matyt rasejas straipsnio žinias pasėmė nuo maskoliškų žydų, kurie ant juoko lietuvių stambeldžius jam perstatė, o nieko apie Europos prietikus neišmanantis Amerikos laikraštininkas, tai palaikė už teisybę. Prieš tokius kvailius raštus ne verta nė protestuoti.

Isz visur.

Mieste Bruxelles, Belgijos sostinėje, pasimirė vienas iš mokytojų Belgijos mineralogų, buvęs katalikiškas kunigas Benard. Jis buvo profesorius Gandavo universiteto ir sanariu užvežėdus katalikišką knygyno ir muziejus gamtos mokslų, sanariu belgiškos mokslo akademijos, daktaru daugelio užrubežinių universitetų. Porą metų atgal jis užmetė kunigystę, o pasimirus motinai, apsiėdė. Benard yra sunus paprasto darbininko, ko išmoko, išmoko pats. Jėzuitai jam pavėdė mokymus matematikos savo kolegijos. Popiežius siulė vietą profesoriaus katalikiškame universitete Louvaine, bet Benard atsisakė ją priimti, o priėmė vietą profesoriaus sveitiškio universiteto Gandavo. Savo testamentu Benard reikalavo, kad jį palaidotų be dvasiškių; užbaigė testamentą parašė: uždraudžiu kunigams peržengti slenkstį mano gyvenimo.

Kadangi tarp Westfalijos (Vokietijos) anglių kastyntų darbininkų pasibaistėtinai platinasi kirmėlių liga, tai valdžios prisakė apsigursum tuojau gabenti j ligonbučius ir juose laikyti taip ilgai, kol su visai neišgyis. Tas nepatinka sergantiesiems; dėl tos priežasties tulose ligonbučiuose buvo maištai: katalikiškame ligonbutyje mieste Bochum 180 ligonių išsiveržė iš ligonbutio pats. Maištai buvo ir kitose vietose.

Paprastai Varšavos aplinkinėse kas metą atsibudavo maskoliškos kariuomenės manėvrai, kuriuose dalyvaudavo visa Lenkijos stovinti kariuomenė. Šimet manėvrai nebus, kadangi dvi brigadas kariuomenės iš Lenkijos siunčia j rytinę Aziją; siunčia teipogi j Aziją kariuomenę iš pietinės Maskolijos; regimentai iš Kaukazo pasikirti ant išsiuntimo ant Afganistano rubėžių, prieais angliškas Indijas. Iš viso Maskolija siunčia j Aziją apie 150000 naujų kareivių.

Maskolijoje, ant Kaukazo, kerosino sėminysiose Balakams siaučia baisūs gaisrai, kurie išnaikino jau daug sėminio įtaisų ir kerosino rezervuarų. Kaip mena, gaisras galėjo užgimti tik nuo padegimo, bet kas galėjo padegti, nežinia. Blėdį gaisro padarytą skaito milijonais rublių. Dėl stokos vandens, gesinimas ap sunkintas. Ar laike gaisro neprazuvo kiek žmonių, nežinia.

Kaštus palaidojimo popiežiaus Leono XIII Ryme apskaito ant 400000 dolio. Kadangi laidojimo didžio visose katalikiškose bažnyčiose ant žemės buvo teipogi atsakančios iškilmingos dievmdaldystos, kas be kaštų neapsiejo, tai sudėjęs viską j kruvą, pasirodė, kad palaidojimas kuo pasimirsiu popiežiaus katalikams kaštavo milijonus doliarų.

Angliška garlaivių kompanija „Cunard Steamship Co. padarė su angliškiu randu sutarimą, pagal kurį: kompanija gauna nuo rando 5 milijonus doliarų ant padirbio dvejų haunų garlaivių, bet už tai karės laike kompanijos garlaiviai gali but angliško rando paversti j kariškus ir randas gali iš jų karę naudoti.

Madrido laikraščiai praneša, buk jurininkai Amerikos kariškos laivynės, atkeliavusios j svečius j Lisboną, negražiiai elgėsi, ant miesto uilyčių užpuldinėjo ant praevių.

Kiek teisybės išpauskių laikraščių garsinimose žiniose, nežinia. Ir portugalikiškų laikraščių vienog paduoda apie kokius ten susisūmusus amerikoniškų jurininkų ant uilyčių.

29 d. piūtės, mieste Goettin-gen, Vokietijoje, atsibuvo nacionališkas socialistiškas kongresas, ant kurio užprašyti ir sanariu radikalishko susivienijimo. Šitos partijos mat nori susivienyti ir sutverti vieną partiją, kas socialistus dar labiau sudrutintų.

Mieste Altonoje, Prusuose, sudžia Bauer, įgavęs proto sumaišymą, pagriebęs revolvėrį, atėjo j kambary ne piko nejučiančio brolio advokato ir įvarė jam kulka j širdį ir, žinoma, užmušė ant vietos. Atlikęs su broliu, atėjo j virtuvę ir čia peršovė 16 metų tarnaitę. Tą padaręs, pats nusišovė.

Mieste Durbare, Škotijoje, generališkas Amerikos konsulus Kaire, Long (Egipto sostinėje), nepuolė nuo tamsių trupų, lipdamas augstyn ir teip sunkiai apsikūlė galvą, kad nuo apsikūlimų pasimirė. Long išgyveno 57 metus; paėjo iš St. Augustina, Fla.

Mieste Cork, Airijoje, laike atsilankymo Anglijos karaliaus, liko ant gatvių paskirti speciališka sargyba, kurios pareiga daboti, kad žmonės nenudraskytų papuošimų, parengtų ant karaliaus priėmimo. Matyt miesto gyventojai nelabai myli karalių, jeigu reikia ant jo garbės parengtus papuošimus daboti, kad jį nenudraskytų gyventojai.

Burų kolonijų rengėjai Meksikoje pasidalino j dvi dals: viena dalis, po vadovytes Snymano ir Viljoeno pirkė 250000 akrų žemės šete Tamaulipas; ant nupirkty plotą žadė perkti 5000 burų šeimynų.

Ant paliepmo maskoliško rando, specialistas daktaras ištyrė protą besimokinančio Maskolijos suosto dabartinio Serbijos karaliaus, suosto įpedinio kunigaikščio Jurgio ir rado, kad jis yra menkaprotis. Minėtas vaikas turi dabar 16 metų.

Ant salos Portorico, valdant išpanijonams, bažnyčios buvo po valdžia miestų ir valščių. Dabargi bažnyčios atiduotos po neapbrėžtą visuotų valdžią, kaip tauti yra Suvienijose Valstijose.

Riazanijos gubernijoje, Maskolijoje dideliame kaime Lovcube siautė didelis gaisras: išdegė 300 ukių, cerkvė, pačtas, rando degtinės pardavinėja ir valšias kanceliarija; sudėgė ir kiek žmonių.

Samaros gubernijoje, slobodoj Petrovskoj 16 d. liepos siautė baisūs gaisrai. Sudėgė 500 namų, visi klounai su jais ir visi krutanti gyventojų turtai. Sudėgė laike gaisro ir 5 žmonės. Blėdį gaisro padarytą skaito iš viso ant 7 milijonų rublių.

Terp Bucholz ir Annaberg, Saksuose, Vokietijoje, ant Chemnitz-Weipert geležinkelio, išliko iš rėlių pasazerinų trukis ir iš dalies susidaužė. Prie to 4 ypatos likosi ant vietos užmuštos, o 2 sunkiai sužeistos.

Išdrībystė Austrijoje puola. Daug fabrikų dirba tik trumpą laiką, darbininkai neuždirba nė ant maisto; darbininkų šeimynos tiesiog badą kenčia. Geriausi darbininkai pulkais kraustosi j Argliją arba j Ameriką.

Ant prisakymo stačiatikiško sinodo, Kišinevo vyskupas prisakė visiems popams per pamokslus mokinti žmonis mylėti artymą, nors jis būtų kitokio tikėjimo ir kilms. Gaile, kad tokio prisakymo neišdavė prieš žydų skerdynes Kišineve.

Siaurinėj Afrikoj, Algijre, ant karavanos eskortuojamos 50 prancūziškų šovėjų, užpuolė 500 arabų. Susirėmimo 10 šovėjų likosi užmušti, likę turėjo bėgti; arabams pateko 150 vėbrlų su tavojais.

Mieste Jean, Audaluzijoje (pietinėj Ispanijoje), valdžios suėkė, jog miesto pamestų vaikų namuose neramius vaikus nuodino su pagelba opium ir daug vaikų tokiu būdu j geresnį svietą nuvarė. Namų urėdninkai likosi suarežuoti.

Siaurinėj Afrikoj, Morokko viešpatystėj, mieste Ofrai, arabai užpuolė ant žydiškos miesto dalies išplėšė žydiškas pardavinėjas ir paveržė vieną žydišką merginą. Muštinysė už paveržtą merginą 6 arabai likosi užmušti.

Maskolijoje, ant Tifis-Baku geležinkelio darbininkai sustraukė. Ant jų suvaldymo atsūtė kariuomenę, atkeliavusios j svečius j Lisboną, negražiiai elgėsi, ant miesto uilyčių užpuldinėjo ant praevių.

Finlandijos general gubernatorių veja iš tėvynės žymesnius finlandiečius: dabar likosi išvytas radninkas ir perėdinis Uleaborgo liceaus, Magnus Rosendal.

Mažrusioj, Černigovo gubernijoje, baisus sukuryš su visu išgrėvė tris didelius kaimus. Prie to ir daug žmonių pražuvo, o dar daugiau likosi sužeisti.

Lenkijoje ir Galicijoje nuo didelių lytų Vysla ir kitos upės išsiliejo per krantus ir užliejo labai didelius laukų plotus. Blėdį tvany padarytą skaito dešimtimis milijonų rublių.

Londono sudėgė šapos Great Central geležinkelio, o jose sudėgė daug sukrutų miežių. Blėdį gaisro padarytą skaito ant pusės milijono svarų sterlingų.

Stačiatikiškas sinodas rengiasi pripažinti kokį ten Sarasavą už šventą. Ant iškilmy pripažinimo išvažioja j Tambovo guberniją caras ir carienė.

Prigavimų būdu, tvirtindami, buk turi daleidimą nuo Chinų rando, įsiveržė j Tibetą, neva ant „geologiška tirinėjimų“, daugelis šimtų maskoliškų kazokų.

Prancūziškas randas apreiškė, jog jis vien tasyk numazįs mutus, uždėtus ant amerikoniškų tavory. Jeigu Amerika numazįs mutus nuo prancūziškų tavory.

Laikė žydų skerdynių Kišineve, minij padarytą blėdį skaito ant 2332500 rubl. Ant subelpimo maskoliškų žydų surinko 736476 rubl., tame skaitliuje 192443 rubl. surinkta Amerikoje.

Lenkijoje, aplinkinėse Kaliso dideli tvaiai ir miesto dalis vandens užlėta. Blėdys tvany padarytos labai didelės.

Kriokavoj suarežavo 3 vyriškius. Juos apskundžia, buk jie su pagelba dalinamų užnuodintų saldumynų nunaudo 36 vaikus.

Mieste Fuldoj trenkė perkunas j katedros bažnyčią, buk jis neuždegė, išdaudė vien langus abipusei altoriaus.

Mieste Odesoj, dėl štraiko konduktorijų, bėgiojimas uilyčių karų turėjo su visu pasiliauti.

Mieste Glasgow susidaužė trukis. Prie to 13 ypatų likosi užmušti, o dar daugiau sunkiai sužeisti.

Dėl stokos darbo, iš Rumunijos pasidauginio išsivystė žydų.

Nanji iszradimai.

Garsus Amerikos išradėjas Edison tvirtina, jog išrado naują elektrikišką motorą, kuris pritaistytas ant geležinkelio, išvartys garą. Naujas motoras esąs daug pigesnis už dabartinis, trukius gi gali vartoti su dvigubu greičium negu dabartiniai motorai.

Vietinės Žinios.

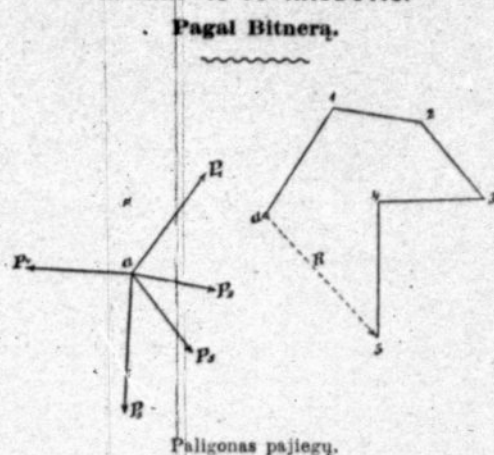
Pasibaigė prova lietuvių salininko Vitlirko ir jo paucius, kurie apskūti buvo už užmušimą lenkiškio vaiko Padoškowskio. Sudas Vitlirko rado kaltu ir nusprendė j ant 25 metų kalėjimo, jo pačią paliosavo. Svarbiausias liudininkas prieš pačią buvo Vitlirko posonis, bet jis sude apreiškė, kad prie pasakymo to, ką jis pasakė policijoj prieš savo motiną, jis buvo garsinamasis priverstas policijos kapitono: sude jis užsigynė to, ką pasakė policijoj. Vargus mat, kad tiesos daleidžia policijai kišti savo nagus j tokius dalykus, apie kokius j mažiausias išmano; Europoj pradinis tirinėjimas priguli apšviestiesiems sudioms, Amerikoje tuom užsiima tankiau vos mokanti rakti policistai. Ne įstabu todėl, jeigu jie, nesuprasedami svarbos savo darbo, gaudinimais net muki-mu, stengiasi išgausti prisipažinimą prie kaltės. Sudo gi akyse toks prisipažinimas ne gali turėti nė jokios vertės.

Pereitos nedėlios dieną, ant Ontorio, Dearborn ir Wells str., pasijutė šuo sukančiojo keletą žmonių, kol ant galo policistas j nušovė. Terp sukančiojui yra: vienas policistas ir sekretorius cigarninkų unijos Lentz ir kelios kitos ypatos.

Ant 12 ul., ant pastovo karo užlijo Hermann Harnack. Ant kėrtės 12 ul. ir Kėdzie ave. karas susimušė su kitu, Harnack nupuo-lė nuo pastovo ir pateko po raitais, kurie jį sudraskė.

Per visą liepos mėnesį Chicagoj pasimirė iš viso 2390 žmonių, kuriame tai skaitliuje buvo 1872 vyriški ir 1018 motery; vaikų iki vienių metų amžiaus pasimirė 584, senelių su viršum 60 metų—350. Patėdusijų buvo 41; ant geležinkelio užmušė 27; nuo karščio pasi-

GAMOS PAJIEGOS IR KAIP IS JU NAUDOTIS.

Jeigu galinis taškas (punktas) paraleliskos linijos, lygios paskutinei pajiegai, tai yra 4—5, pultų j tašką pritaikymo ir uždarytų poligoną; tai visai ne gautume lygdarbės R, kas reikštų lygsvarytą pajiegių ir jų savitarpinį neutralizavimą. Jos darbą viena kitos išnaikintų.

Lygtai kaip iš dvejų, arba ir daugiau pajiegių galima išvesti lygdarbę, taip ir kiekvieną pajiegių galima išskaldyti j paadarančias, einančias j visokias puses. Tą daro priešingai negu sudedant pajiegas. Nuo taško pradžimo nuveda linijas einančias išilgai kraštinių pajiegių ir nuo galo paimtos pajiegos nuveda paraleliskais; vietos susidėjimo keturių linijų bus galiniai taškai tveriančių pajiegių, kurios sudėtos j kruvą, duos pradinę pajiegių, galinčią j užstoti.

Mechanikoje tankiai prisieina padalinti pajiegas j tas tveriančias, kadangi tankiai pajiegos ne dirba pradinėj-linkmėj. Taip, ant paveiklo, jeigu pajiegi stumia kokį kūną, kuris gali slinkti tik j vieną pusę, ne j tą, j kurią j tiesiog stumia pajiegi (paveikslas vagonas, besiritantis ant geležinkelio rėlių), tai tik dalis pajiegos susinaudoja ant stumimo prysakyn. Pagal paralelogramo tiesas, pajiegių, pasidalina j dvi j tveriančias, iš kurių viena dirba kuno krutėjimo linkui, kita gi perpendikuliariškai pirmutinei; pirmutinė stumia kūną prysakin, paskutinė gi vien spaudžia kūną prie paviršiaus—paveikslas, ratų lanką prie geležinkelio rėlių—jį prapula krutėjimui, kadangi jį dirba perpendikuliariškai krutėjimo linkui.

Visi pažįstame lakuną, kokį vaikai leidžia ant oro; lakunas kila j viršų per pasidalinimą vėjo pajiegos. Kaip žinote, popierinį lakuną pririsa prie prilaukčio j šniuro dviem arba trimis siulais taip, kad jo paviršius su šniuru tvirtų platesnį ar siauresnę kerčią; vėjo spaudimas ant to kreivai padėto lakuno paviršiaus pasidalina j dvi j tveriančias pajiegi, iš kurių viena, nukreipta j viršų, panaikina darbą sunkumo pajiegos, t. y. palaiko lakuną ant oro arba kelia jį augstyn, o kita darbuojasi virvutės linkui ir j ištempia.

Besiusikimas vėjinių malūnų parentas teipogi ant pasidalinimo vėjo pajiegos pagal paralelogramo tiesas. Bėgimas pervazo ant upės parentas ant tų pačių tiesų.

Apskritai, pajiegių paralelogramas yra pamatinės tiesios išskaitymui didesnę dalį pasitaikančių mechanikoj pajiegių; daugelis gana painių apsiereikimų pajiegių darbo, ant galų galo, tankiai painiais keliais, prieina prie tų paralelogramo tiesų.

Daleiskime, kad mes turime ne liuosai krutantį tašką, prie kurio krutėjimo linkmės sutinka su linkme pajiegi arba su j lygdarbėms, bet tašką sujungtą tvirtai su kitu taip, kad gali sukietis tik aplink paskutinį. Tas nekrutantis taškas vadinasi *sukimosi tašku*, o perpendikuliariška linija, bėganti nuo to taško linkui besidarbuojančių pajiegių, vadinasi *pečiųis pajiegos*. Padauginimas pajiegos ant peties vadinasi *statiskiu momentu pajiegos*, matuojančios pajiegi besistengiančią sukti krutantį tašką aplink nekrutantį. Paisant ant linkmės besiusikimo, yra momentai besiusikimo dešinės linkui, taip kaip bėga laikrodžio rodyklai ir atbulai, taigi momentai besiusikimo kairės linkui.

Kiti besiusikimo momentai, besidarbuojanti ant vieno taško arba kuno tiesoj ir atbuloj linkmėj atsiranda lygsvarytoj, jeigu suma statiskio momentu, besidarbuojančių vienoje linkmėje, bus lygi sumai tokių momentų besidarbuojančių atbuloj linkmėj. Jeigu suma išpūs ne lygti, lygdarbis momentas tvers skirtumą tarp vieno ir kito besidarbuojančių vienoje linkmėj momentų ir linkmės besiusikimo eis su linkme didesnę sumos. Ant to parentos tiesos buomo, pakėlimui sunkenyb.

Tiesos buomo buvo jau pažįstamos senovėj, jo tiesas pažinojo garsus mokslinčius Archimedes. Prasčiausias buomas yra ties linijinis; jis yra tik kietas, ne labai ilgas buomas, galintis sukietis aplink nekrutantį tašką, prie kurio visokiose vietose, perpendikuliariškai (po tiesia kerčia) pridėtos visokios linkmės besidarbuojančios pajiegos. Pagal buomo tiesas, lygsvarystė atsitinka tada, kada suma besiusikančių j dešinę pusę momentų (taigi padauginimų pajiegių ant tolumos jų nuo taško sukimosi pečių buomo) lygi sumai momentų besiusikančių kairės link.

Sudėjimas pajiegių, pagal paralelogramo tiesas, galimas tik tasyk, jeigu pajiegos darbuojasi visokiose linkmėse ir gali susikietiti vienoj vietoj. Prie paraleliskai besidarbuojančių pajiegių ne galima to padaryti, ant sudėjimo tokių pajiegių pasinaudoja iš tiesų statiskio momentų. Jeigu dvi paraleliskos pajiegos darbuojasi ant visokių vietų kokio nors kuno vienoje linkmėje, tai lygdarbė jų bus lygti sumai abiejų pajiegių ir j darbuosis toje pačioje su jome linkmėj. Vieta jos pritaikymo bus ant vienos linijos, jungiančios vietas pritaikymo atskirų pajiegių lygiame nuo jų atstumo j tasyk statiskio momentai bus lygus. Suprantama, kad iš dvejų pajiegių, besidarbuojančių paraleliskai vienoje linkmėje, turi su-sitverti lygdarbę, kadangi tokios pajiegos ne gali viena kita panaikinti. Ta lygdarbė apsi-reikšia spaudimu ant nekrutancio taško besiusikimo kokio nors kuno arba buomo ir j ly-

gi sumai abiejų paraleliskų pajiegių, darbuojasi vienoje su joms linkmėj.

Dvi lygios paraleliskos pajiegos, besidarbuojančios ant dvejų priešingų vietų kokio nors kuno, tveria *porą pajiegių*. Tokios pajiegos ne turi lygdarbės, kadangi besiusikimo vietai ne reikia išlaikyti nė jokio spaudimo. Poros pajiegių gimdo tik besiusikantį krutėjimą ir tokiu būdu jis ateako besidarbuojimui statisko momento.

6. Prasmė tiesų užlaikymo energijos. — Ateitis žemės apskritio. — Negalėjimas užlaikyti amžiną krutėjimą, — Besitryninimas ir jo svarbumas.

Augščiau mes paminėjome apie tiesas užlaikymo energijos; čia apie tai pakalbėsime plačiau.

Angliškas mokslinčius Faraday sako: yra visoki apsiereikimai, prie kurių forma apsiereikimų perseikėja, vienos pajiegos pereina j kitas. Taip, paveikslas, chemiškas pajiegas ateina perkeisti j elektrika ir atbulai, taigi elektrikišką pajiegių galima perkeisti j chemišką. Šiluma pereina j elektrika, o toje vėl j magnetikišką pajiegių ir atbulai, taigi magnetikišką pajiegių galima perkeisti j elektrikišką. Bet nė viename atsitikime, niekur, nė pas elektrikiškas žvius ne patinkame perseikietimo pajiegi be žudymo ko nors.

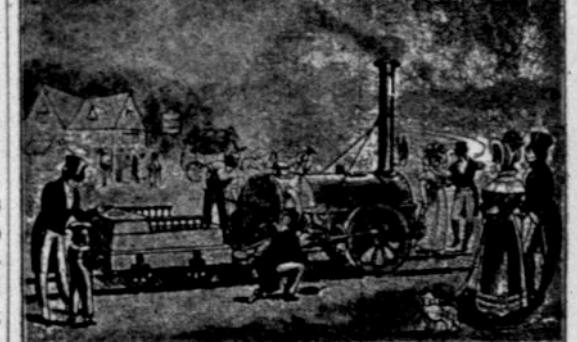
Nors Faraday ir gana aiškiai išreiškė nuomonę apie tiesas užlaikymo energijos, bet mokslikai tas likosi apdirbtas ir išaiskintas Mayero, kuris, tverdymas kraujo tikėjimą, iškaite taip vadinamą *mechaniską equivalentą šilumos*, tai yra daugumą darbo sunaudoto ant išdirbimo atsakančio daugumo šilumos.

Nuo seniai žinojo, jog prie sudavimo, trynimosi ir tt. darosi šiluma. Žinojo, kad net prie didelio šalčio galima sutartinti ledą, jeigu du jo šmetuli trinti per tula laiką j viena kitą. Taigi tą nuo seniai žinojo, reikėjo vien susekti, kiek reikia darbo ant padarymo atsakančio daugumo šilumos. Ant pastatymo klausymo ant tikrai moksliskų pamatų darbavosi vokiški mokslinčiai ir antai Mayer 1840 m. iškaite mechanikišką equivalentą šilumos lygų 1392 pėdų—svarų, priimant, Celciaus termometrą. Tas reiskia, jog ant susildymo svaro vandens ant 1° šilumos pagal Celciaus termometrą, reikia sunaudoti darbą lygų pajiegi reikalingai ant pakėlimo sunkenybės 1392 svarų ant vienos pėdos.

Desimtinėse, taigi prancūziškose miero, mechanikišką equivalentą šilumos vieno kaloriojo, taigi šilumos reikalingos ant susildymo vieno kilogramo vandens nuo 0° iki 1° pagal Celciaus termometrą, perstato lygų 365 kilogramometrą.

Tasai išskaitymas labai svarbus.

Tiesos užlaikymo energijos, kurios šia-dien priimtos ir prasnėj pripažinimo pasaulės, svioto energijos yra nesimainančios; mes matome, kad tarp visų esančių pasaulėje pajiegi yra ankštas susiršimas, taigi jos viena ant kitos turi ne mažą įtakę. Iš to principo išeina, kad ant žemės nėra kitokių pajiegių kaip vien tos, kurias gimdo, arba seniau pagimdė, saulė. Saulės spinduliai, duodanti šviesą ir šilumą, gimdo visokius meteorologiškus apsiereikimus: jie gimdo vėjus, lytus, sniegą, ledus, audras; be saulės ne būtų nė žemės nė jokių augalų daigtų, ne būtų nė jokios gyvybės, ne būtų nė žmonių, nežvėrių, nė žolių, nė kvietų, nė gėryų, vienu žodžiu, nė jokių gyvų daigtų. Tokiu būdu mes matome, kad kiekvienas darbas apsiereiskia kaip po pasekė šilumos ir kitokių surištų su ja vesiųjų energijos (dirbtuvės kuria anglimis, taigi, rodosi, ne saulė, tik anglys duoda šilumą; bet jeigu ne saulė, ne būtų nė anglių, anglys pasidaruos juk iš augusių prieš amžių dangybę ant žemės augmenų, o be saulės ne būtų augmenų, ne būtų nė vandens, taigi be saulės neturėtume nė vėjinių, nė vandeninių malūnų, vienu žodžiu, be saulės žemė būtų be gyvybės ir krutėjimo; jos ne prapula; todėl atsiranda klausymas, kur dingo pajiegi, paveikslas, varanti garinės mašinos, kuri, nustojos kurti po katilui, rodosi su visu išnyko drauge su ugne po katilui!

Drauge su tuom, pasiremiant ant tų pačių užlaikymo energijos tiesų, reikia daleisti, kad ateis mūsų žemei ir viskam. kas ant jos yra, mirtis, nieks nuo tos mirties ne išsisuks, turi ateiti galas žemės gyvenimui; išaiksvis ant jos gyvybė ne daleidie tvandį arba ugnis, bet kitokios priežastys.

Mat yra ant svioto visiems žinomos, nors ne visų gal patėmytos tiesos, kad prie kiekvieno apsiereikimo pajiegos ir šilumos ant galo jos susilygina. Šiluma visada pereina nuo šiltesnio ant šaltesnio kuno; terp kuno turinčių vienokią šilumą ne gali but nė jokio apsiemainymo šilumos. Taip, dasylytėdami kokio nors daigto, mes jaučiame perseikietimą temperatūros vien tasyk, kada jį ne vienokia, ne tokia, kaip šiluma mūsų rankos. Jeigu mūsų ranka šiltes

